

Gospodarstvo v občini Šentjur

Gospodarske panoge, ki prevladujejo v naši občini so industrija, trgovina in obrt. Število podjetij se zadnjih 6 let povečuje. Ljudje se sami lotevajo podjetništva in tako sami sebi ustvarijo delovno mesto.

Gospodarstvo danes

Med leti 2007 in 2013 je slovenska vlada spodbujala brezposelne, da so se lotevali podjetništva. Številni so postali samostojni podjetniki. Zato se je število podjetij v 6 letih skoraj podvojilo in trenutno je v občini Šentjur okoli 1000 podjetij in samostojnih podjetnikov, ki imajo zaposleno najmanj 1 in največ 9 oseb. Taka podjetja imenujemo mikro podjetja, mala podjetja so tista, ki imajo do 45 zaposlenih, srednje velika podjetja pa do 249 zaposlenih, velikih podjetij pa v naši občini ni.

Število podjetij in samostojnih podjetnikov v občini Šentjur skozi leta

(Vir: Statistični urad Republike Slovenije)

Podjetja v občini Šentjur se največ ukvarjajo s kovinsko-predevalno, z lesno in z živilsko dejavnostjo, gradbeništvom ter strojogradnjo.

Kje je kaj?

Razporeditev podjetij, ki zaposlujejo večje število ljudi, vpliva tudi na razvoj krajev in infrastrukture na območju občine Šentjur. Podjetja z zaposlovanjem lokalnega prebivalstva pripomorejo k temu, da se domačini ne izseljujejo v druge kraje v občini ali pa v druge občine oziroma celo v druge države. S tem pomagajo tudi drugim gospodarskim dejavnostim, saj ljudje del svojega zaslužek porabijo tudi pri lokalnih obrtnikih, trgovcih in gostancih.

Največ podjetij se sicer nahaja v Šentjurju in bližnji okolici (Tegometall oprema trgovin, Acer furnirnica, Energoles Bohor, Alpos Alu, FTA), na Planini pri Sevnici (Tajfun, Asfalt Kovač), v Loki pri Žusmu (Koval), v Gorici pri Slivnici (Mejina farma s kokošmi nesnicami), na Ponikvi (nasadi jabolk podjetij Meja in Slom). Ponekod se podjetja ne morejo širiti, zaradi neprimerne terena za gradnjo, zaščite rodovitne zemlje, pomanjkanja zemljišč za gradnjo obrtnih in poslovnih prostorov ... Ponekod je zaradi slabih cest ali pa hribovitega terena otežen dostop s tovornimi in drugimi vozili. Na razvoj gospodarstva vplivajo tudi zanesljiva oskrba z vodo (iz vodovodnega sistema), elektriko, dostop do interneta in pokritost območja s signalom za mobilne telefone.

Občina Šentjur je za podjetnike uredila območja (cone), ki so primerna za gradnjo poslovnih prostorov (pisarn, delavnic, skladišč, proizvodnih prostorov ...). To sta obrtno-poslovna cona Anderburg, in industrijska cona Šent-

jur-Jug 2. Občina načrtuje širitev obrtno-poslovne cone Anderburg ter pripravo zemljišč za poslovni con Hotunje in Dramlje. V Šentjurju obstaja še industrijska con Bohor, ki je nastala na območju žage v Šentjurju. Cono je s pomočjo evropskih sredstev uredilo podjetje Bohor.

Podjetništvo: Kako in kaj?

Podjetje lahko registrira vsak, ki je polnoleten in je državljan ene od držav članic Evropske unije. Za ustanovitev podjetja je potrebno izpolniti zahteve, ki so zapisane v zakonu. Za ustanovitev enostavne oblike podjetja, kot je "samostojni podjetnik", ni potrebno vplačati denarja in sama ustanovitev traja nekaj dni, medtem ko je za ustanovitev podjetja, ki bo imelo obliko "d. o. o." potrebno vplačati 7.500 evrov, ustanovitev podjetja pa traja okoli 2 tedna.

Dobre podjetniške ideje, vizije in načrta delovanja vašega podjetja med postopkom ustanovitve ne zahteva nihče. Je pa priporočljivo, da veste, kako se boste lotili posla, da poznate trg, potencialne stranke in da veste, koliko morate prodati, da boste pokrili vse stroške (materialne in stroške dela), plačali dajatve državi in morda ustvarili še dobiček.

Podjetniška pot ni vedno enostavna, saj se razmere na trgu pogosto spreminjajo, spreminja pa se tudi zakonodaja. Vse to od podjetnikov zahteva veliko prilagodljivosti in iznajdljivosti. Po nasvete, izobraževanja in pomoč pri širitvi podjetja ali osvajanju novih trgov se lahko podjetniki v občini Šentjur obrnejo na:

podjetniški inkubator
Šentjur

- **Območno obrtno zbornico Šentjur pri Celju**, ki združuje obrtnike iz občin Šentjur in Dobje. Vanjo je bilo v letu 2014 včlanjenih 543 obrtnikov oziroma podjetij, kar je 118 podjetij več kot leta 2011. Na obrtni zbornici pripravljajo izobraževanja za podjetnike, jim svetujejo pri poslovnih problemih in pri poslovnih izzivih. V obrtno zbornico se lahko včlanijo gosinci, serviserji, gradbinci, tesarji, mizarji, šivilje, prevozniki, frizerji, trgovci, cvetličarji, inženirji ...
- **Razvojna agencija Kozjansko** izvaja svetovanje pred ustanovitvijo podjetja ter kasneje, ko podjetje že posluje. S svojimi programi povezuje različne podjetnike in osebe z osebno dopolnilno dejavnostjo in jim pomaga pri povezovanju, pridobivanju evropskih sredstev in pri trženju njihovih produktov.
- **Podjetniški inkubator Šentjur** je namenjen bodočim podjetnikom in podjetnikom, ki so šele pred kratkim odprli svoje podjetje. V inkubatorju svetujejo bodočim podjetnikom in jim pomagajo pripraviti poslovni načrt ter izbrati obliko podjetja. Ko podjetnik registrira oz. ustanovi svoje podjetje lahko najame poslovne prostore v podjetniškem inkubatorju, kjer lahko ostane od 3 do 5 let.

Koliko ljudi dela in kako je z brezposelnostjo?

Delovno aktivno prebivalstvo so ljudje, stari od 15 do 64 let, ki delajo za plačilo v denarju ali v dobrini. Lahko so zaposleni v podjetju, zavodu ali državni oz. občinski upravi ali v kateri od javnih služb, kot so policija, vojska, inšpektorat ... Lahko so tudi samozaposleni, imajo status samostojnega podjetnika, imajo status kmetovalca, prijavljeno osebno dopolnilno dejavnost ...

Gibanje delovno aktivnih in brezposelnih občanov
(Vir: Statistični urad Republike Slovenije)

Vsaka **4.** oseba,
ki išče zaposlitev je
stara od 18 do 29 let.

Leta 2012 je 863 prebivalcev
oziroma vsak 22. prebivalec
občine Šentjur prejel
vsaj eno obliko
denarne socialne pomoči.

Gospodarstvo nekoč

V krajih na območju današnje občine Šentjur se do druge svetovne vojne, razen ene izjeme, niso nikoli razvili veliki gospodarski obrazi. Ljudje so se predvsem ukvarjali s kmetovanjem, ki je povečini zadoščalo zgolj za lastno preživetje in poplačilo dajatev (davkov). Na trgih in v večjih vaseh so delovali tudi obrtniki (kovači, lončarji, čevljarji, mizarji, tesarji, krojači, klobučarji, mesarji) in gosliničarji ter trgovci.

V srednjem veku so se obrtniki združevali v ceh. Članstvo v cehu je bilo obvezno, saj drugače obrtnik ni dobil dovoljenja za izvajanje svoje dejavnosti. Ceh je nadzoroval kakovost blaga in cene, delovanje svojih članov ter šolanje novih obrtnikov. Obrtniki so cehu plačevali članarino.

Od srednjega veka do druge svetovne vojne

V srednjem veku so se z gospodarstvom, pridelavo in trgovino, ukvarjali predvsem fevdalni gospodje, svobodni kmetje, meščani in obrtniki. Obrtniki in kmetje so trgovali na sejmihi. Kraja, ki sta imela pravico do prirejanja sejmov v današnji občini Šentjur sta bila trg Planina in trg Svež Jurij (Šentjur). Na Planini so lahko sprva organizirali 3 sejme na leto, kasneje so jim dodali še tri. **Na našem območju so se že nekdaj največ ukvarjali z živinorejo, vinogradništvom in gozdarstvom (sečnjo gozdov).**

Na območju današnje občine Šentjur je nekoč stalo kar 13 gradov in dvorcev. Vsi niso bili pomembni, niti niso imeli velikih posesov. Po pomembnosti so izstopali grad na Planini, дворец Благовна, grad Ponikva in grad Žusem. Zadnji se danes nahaja v občini Šmarje pri Jelšah. K vsakemu gradu je sodila tudi velika posest in ker so bili graščaki zemljiški gospodje, so zase in za cesarja pobirali davke, sodili in skrbeli za obrambo pred vpadi sovražnikov.

Na območju Bohorja so hlovino tovorili do Sevnice, kjer so jo prodali splavarjem, ki so pluli na splavih po Savi vse do Beograda v Srbiji in prodajali hlode. Poleg tega so imeli veliko dela mlinarji in žage, ki so bili locirani ob potokih z dovolj vode, da je poganjala vodna kolesa.

Glažute

Leta 1739 prične v Hrastju delovati prva gozdna steklarna oziroma glažuta na območju današnje občine Šentjur. Kako dolgo je delovala ni znano. Po podatkih iz leta 1785 naj bi v Hrastju delovala še ena glažuta, istočasno je delovala še glažuta v Dobrini. A tudi za te dve ni znano kako dolgo sta obratovali.

Leta 1837 pričnejo graditi glažuto v Loki pri Žusmu. Obratovanje je pričela leta 1839 in se hitro razvijala. Leta 1841 je lastnik steklarne Joseph Gotscher za svoje izdelke na obrtno-industrijski razstavi v Gradcu prejel bronasto

Loški lestenec v cerkvi sv. Rozalije.

medaljo. Loška glažuta je zamenjala precej lastnikov. Tretji lastnik je leta 1860 postal Leopold Fieglmiller, ki je glažuto skupaj z bratom še povečal in leta 1862 je zaposlovala že 180 delavcev. Loška glažuta je postala tretja največja steklarna na Štajerskem. Izdelke so izvažali v Neapelj, na Sicilijo, v Lombardijo in v Levant, kot so včasih imenovali vzhodno Sredozemlje. Leta 1886 so dokončno ugasnili peči v loški glažuti. To so storili zaradi prevelike konkurence čeških steklarn. Te so proizvajale kakovostne in poceni izdelke iz stekla. Čehi so znali izkoristiti tudi prednosti, ki jih je prinesla Južna železnica. Kasneje so v prostorih glažute uredili kopitarno.

Steklarstvo se je na Kozjanskem razvilo predvsem zaradi velikih in bogatih gozdov. Les je bil za glažuto, kot imenujemo gozdne steklarne, ključen energetski vir, kot kurivo za talilne peči in za pridobivanje pepelike, ki je bila poleg kremenčevega peska nepogrešljiva za izdelavo stekla. Kremenčev pesek so vozili od drugod.

Sredi 19. stoletja je krajši čas delovala tudi glažuta v Svetelki pri Dramljah.

Rudnik železa in fužina

V začetku 19. stoletja, okrog leta 1807, so na Bohorju odkrili železovo rudo. Blizu Zagorja, ki je takrat sodilo k poseslu Planinskega gradu, danes pa je v občini Kozje, je pričela delovati fužina (gozdna talilnica železa). Rudokop in fužina sta s presledki delovala do leta 1901. Rudo so kopali v Koprivniku, kjer so imeli orodje za 6 rudarjev in rudarsko kovačnico, hišo z dvema sobama in kuhinjo ter v Spomladanskem grabnu in pri Sv. Rupertu, kjer se je nahajala rudarska hiša z eno sobo in kuhinjo ter rudarsko kovačnico in z orodjem za 13 rudarjev. Fužina (z vsemi zemljišči in skladišči) je bila leta 1812 ocenjena na 412.804 goldinarjev.

Tovarna sladkorja in planinsko obrtništvo

Leta 1825 je imela planinska graščina tovarno sladkorja v Podlogu pod Bohorjem. Za potrebe tovarne so na 8 oralih (4,5 hektarjih) njiv pridelovali sladkorno peso. Tovarna ni dolgo delovala, saj se je čez 15 let ne omenja več.

Leta 1840 so v planinskem okraju imeli trgovino z mešanim blagom, klobučarja, dva mizarja, šest čevljarjev, dva mesarja in še dva mesarja za malo živino, petnajst mlinarjev, lončarja, žebelarja, žagarja, dva usnarja in kar 40 krčmarjev.

Kamnolom mlinskih kamnov na Rifniku

Žrmlje in mlinski kamni iz Rifnika so bili zelo cenjeni daleč naokrog, z njimi so oskrbovali celotno območje Avstro-Ogrske monarhije. Kamnolom na Rifniku je dokazano deloval vsaj 177 let. V njem so klesali kamne za žrmlje (ročne mline) in mlinske kamne za mline, ki so jih imenovali "rženjak", saj so v teh krajih včasih največ mleli rž. Kamnolom bi naj deloval še nekaj let po drugi svetovni vojni. V bližini kamnoloma še danes stoji Ferležev mlin.

Ferležev mlin

V soteski potoka Kozarica, v Šibeniku pri Šentjurju, stoji Ferležev mlin. Gre za edini še stoječi mlin v Sloveniji, ki ima v notranjosti stavbe zgrajene silose za žito. Prvi mlin je na tej lokaciji stal že v 14. oz. v 15. stoletju. Leta 1896 je mlin kupil Janez Ferlež, ki ga je posodobil in postopoma mlin moderniziral. Takrat so še mleli z mlinskimi kamni, ki so jih poganjala vodna kolesa. A v prvi polovici 20. stoletja so pričeli mleči z valji, ki jih je poganjal električni

motor. Leta 1939 so vodna kolesa odstranili in vgradili 2 vodni turbini, ki sta proizvajali elektriko za mletje žita. Leta 1960 so mlin podržavili in ga potem, ko ni več bil donosen opusili. Leta 1994 so mlin vrnili družini Ferlež. **Danes je mlin muzej in tehnični kulturni spomenik.**

Primer gozdne železnice iz Idrije.

Gozdna železnica v Loki pri Žusmu

Po propadu glažut je Leopold Fieglmiller leta 1890 v Loki pri Žusmu postavil novo tovarno - kopitarno. Kopitarna je izdelovala lesena kopita, ki so se uporabljala pri izdelavi čevljev. Sprva je 30 strojev poganjala moč vode, takrat so na dan izdelali do 300 parov kopit. Ker pa je bilo vode v potoku premalo so postavili parni stroj. Od takrat so lahko izdelali več kot 1000 parov kopit na dan.

Kopitarno je kmalu odkupil dunajski podjetnik Siegfried König. Novi lastnik, ki je kupil tudi gozdove in ostala zemljišča, se je osredotočil na prodajo lesa. Postavil je parno žago. Za lažje spravilo lesa je dal okoli leta 1920 zgraditi gozdno železnico v skupni dolžini 4,5 km.

En krak proge je tekel skozi ozko sotesko do zaselka Primožno pod Rudnico, drugi trikrat daljši, pa do Žamerka. Kasneje so kilometer vzhodno od Loke zgradili v dolini Sotenskega potoka še tretji krak gozdne železnice.

Les so iz žage v Loki z vozovi prevažali v Mesenje na železniško postajo, ker pa je bil tak prevoz drag je König s partnerji v Mesenju postavil novo žago. Delavci so tja hodili, iz Loke, okoli 4 ure v službo in še 4 ure nazaj domov.

Progo v dolini Sotenskega potoka so kasneje uporabljali za prevoz črnega premoga, ki so ga odkrili na Babni Gori (v občini Šmarje pri Jelšah). Ta proga je delovala do leta 1938, ko so izčrpali premogovnik. Drugi progi sta delovali do druge svetovne vojne. Po vojni so žrnice in stroje prodali za staro železo.

Na območju Slovenije so zgradili 29 gozdnih železnic. Največ so jih zgradili v času Avstro-Ogrske. Skupna dolžina vseh prog gozdnih železnic je ocenjena na 260 km, kar je toliko kot pot od Maribora do Dunaja.

Po drugi svetovni vojni

Po drugi svetovni vojni so se zgodile številne spremembe, tako na področju gospodarstva, kot na področju družbe. Nova oblast je prva leta skušala vpeljati socializem, kot so ga poliki spoznali v Sovjetski zvezi. Vodilo jih je načelo, da je vse družbeno oziroma skupno. A sistem se ni izkazal za najboljšega in po sporu s Sovjetsko zvezo ter pod priški zahoda se je gospodarska politika postopoma spreminjala. Socialistična federativna republika Jugoslavija je razvila svoj sistem, ki so ga poimenovali samoupravljanje. Vsekakor pa je šlo za načrtno oz. plansko gospodarstvo. Politika je sodočala kakšno podjetje se bo kje ustanovilo, kje se bo gradilo in zaposlovalo.

Na območju občine Šentjur so se po drugi svetovni vojni ustanovljala številna podjetja. Nekatera od teh so že propadla, nekatera uspešno poslujejo še danes. Občina Šentjur je po letu 1945 spadala v manj razvita območja. Tem območjem je izvršni svet, kot se je takrat imenovala vlada takratne Socialistične republike Slovenije, namenil dodatna sredstva in spodbude za razvoj. Gospodarski razvoj je bil povezan tudi z izgradnjo cest, električnega omrežja, vodovodov in telefonskega omrežja. Ceste in vodovode ter električno omrežje so v času poletnih počitnic gradili tudi mladi iz cele Jugoslavije, ki so se vključili v mladinske delovne brigade. Na območju občine Šentjur, v Šentvidu pri Planini je v brigadirskem domu več polni delovala mladinska delovna brigada, ki je pokrivala širše Kozjansko.

Alpos

Leta 1948 so v Šentjurju ustanovili majhno obrtno podjetje za popravilo poljedeljskih strojev. Kasneje so se preusmerili v proizvodnjo poljedeljskih strojev, leta 1956 pa k proizvodnji aluminijastega pohištva. Podjetje se je naslednje leto preimenovalo v Tovarno kovinskih izdelkov in opreme Alpos. Leta 1959 so zaposlovali 250 delavcev, takrat so pričeli graditi nove delovne prostore. Do leta 1965 so proizvajali okna in vrata ter gospodarsko

Alposova poslovna stavba v Šentjurju.

opremo. Istega leta so pričeli izdelovati kovinske šivne cevi, kasneje pa še opremo za trgovine, aluminijaste lestve in orodja. Leta 1972 so zaposlovali 378 delavcev. Leta 1979 so odprli obrat tudi na Ponikvi. Uredili so ga v prostorih stare šole.

Najbolj so se širili po letu 1990. Tovarni so imeli še na Poljskem in v Srbiji. Vsa podjetja povezana v skupino Alpos so leto dni pred stečajem zaposlovala več kot 800 ljudi. Alpos je bil 3. največji proizvajalec kovinskih šivnih cevi v Evropi.

Alpos d. d. je šel v stečaj jeseni 2011, saj podjetje ni več zmoglo odplačevati najemnih posojil. V Šentjurju je Alpos zaposloval okoli 400 ljudi.

Tolo

Tovarna lahke obutve Tolo je izdelovalo copate. V tovarni v Šentjurju so do leta 1972 zaposlovali skoraj 200 delavcev. Zaradi velikega povpraševanja po njihovih izdelkih so leta 1972 odprli obrat v starem šolskem poslopiju na Planini pri Sevnici. Najprej so zaposlili 30 delavk, ki se jim je do konca istega leta pridružilo še med 20 in 30 delavk. Obrat na Planini so zaprli leta 1988. Tako so pričeli postopoma zmanjševati število zaposlenih. Zaradi dolgov je Tolo leta 2001 končal v stečaju, takrat je brez dela ostalo 150 delavcev.

V začetku 70-ih se je gospodarstvo v občini Šentjur hitro razvijalo. Leta 1971 je celotno gospodarstvo (proizvodnja in kmetijstvo) ustvarilo 30 odstotkov več kot leta 1970. V enem letu so podjetja zaposlila 125 novih delavcev in so tako zaposlovala 1679 ljudi, od tega je bilo 43 odstotkov žensk. Povprečna plača je leta 1971 znašala 1406 dinarjev in je bila za 237 dinarjev manjša od povprečne plače v Sloveniji. Obseg proizvodnje se je v primerjavi z letom 1970 povečal za 50 odstotkov. V tujino so podjetja izvozila 20 odstotkov več blaga kot leta 1970, največ je izvozila lesna industrija. (Vir: Novi tednik, št. 13, 30. 3. 1972).

Elegant

Tekstilno podjetje Elegant Šentjur je bilo sprva podružnično podjetje celjske tekstilne tovarne Toper. Tako je Elegant v Šentjurju leta 1983 zaposloval 231 delavcev, večinoma žensk. Istega leta so odprli tudi svojo trgovino. Večino svojih izdelkov so izvozili v Nemčijo. V začetku leta 1989 so zaradi prostorske stiske pričeli z delom v novi hali. Takrat je bilo v podjetju zaposlenih okoli 400 ljudi. Izdelovali so zimsko športno konfekcijo in srajce. Leta 1994 so imeli težave zaradi visoke zadolženosti, vendar so načrtovali, da bodo večino dolgov poplačali v dveh letih. Naslednje leto je šlo podjetje v stečaj. Vodilni iz podjetja so zagnali novo podjetje E-šport, ki je kljub pomoči Občine Šentjur čez sedem let končalo v stečaju. Proizvodne prostore je kupilo podjetje Ahac iz Stopč in v hali postopoma uredilo skladišče za prodajo pijač.

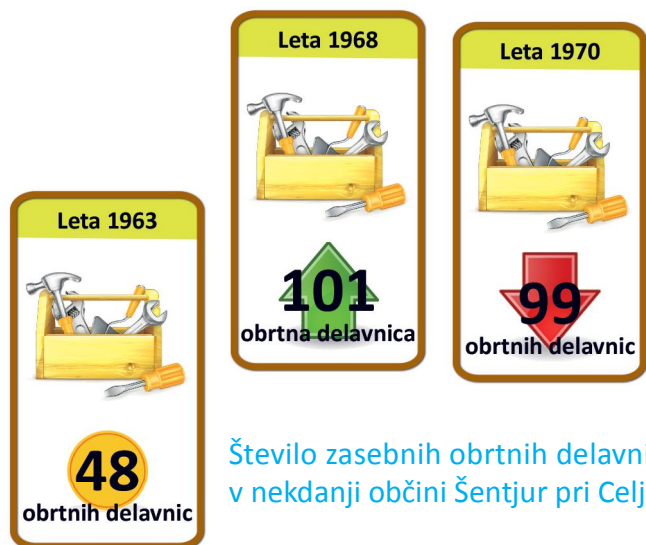
Leta 1978 na Planini ukinejo živinske sejme. Na živinskih sejmih so kmetje prodajali in kupovali živino za rejo ali zakol. Od živinskih kmetov pa so bili odvisni tudi številni gosliničarji. Po ukinitvi živinskih sejmov so 4 gosline zaprla svoja vrata.

Obrazi večjih podjetij po občini

Po ukinitvi šole v Dobrini je Aero iz Celja v delu stavbe uredil proizvodne prostore. V obratu je konec sedemdesetih let delalo več kot 30 ljudi. Po preselitvi obrata v Loko pri Žusmu je prostore uporabljala celjska Moda, kasneje pa Elegant.

Obrt

Po drugi svetovni vojni nova družbena ureditev ni bila preveč naklonjena zasebnikom obrtnikom. Obrtniki so postali dobrodošli po letu 1967, ko so spremenili zakonodajo in tako spodbudili zasebnike, da so se legalno ukvarjali z obrtjo. Tako so zmanjšali obseg dela na črno.

Obrtniki so imeli veliko dela, saj je večini ljudem standard rasel. Po drugi svetovni vojni se je pričela elektrifikacija podeželja, gradnja vodovodov, telefonskega omrežja. Če so se ljudje pred stoletjem preživljali samo s kmetovanjem, je po drugi svetovni vojni večina hodila v službo. Ljudje, ki so živeli na majhnih kmetijah so kmetovali v svojem prostem času. Zaradi rednih prihodkov, so si ljudje lahko obnavljali, dograjevali ali gradili nove hiše, kupovali opremo in različne električne naprave in pripomočke. Vse to pa je povečevalo potrebo po izučenih ali izšolanih obrtnikih, ki so opravljali različna dela (od gradbenih, inštalaterskih del, do servisnih popravil).

Elektrarne v občini Šentjur

Na območju občine Šentjur delujejo tudi elektrarne. Vse elektrarne skupaj lahko ob idealnih vremenskih pogojih ustvarijo toliko elektrike, kot jo porabi okoli 500 gospodinjstev. Leta 2011 je bilo v občini 7339 gospodinjstev.

Hidroenergija

Na jezu Slivniškega jezera obratuje mala hidroelektrarna Tratna z močjo 65 kW. Letno proizvede 136 MWh električne energije. To je dovolj za 38 gospodinjstev. Povprečno slovensko gospodinjstvo na leto porabi 3,5 MWh elektrike na leto.

Sončna energija

V okolici Loke pri Žusmu je zasebni investitor leta 2011 postavil največjo sončno elektrarno v občini z močjo 650 kW. Sončna elektrarna je v letu 2012 imela 1345 sončnih ur in proizvedla 845 MWh elektrike, toliko je v enem letu porabi 242 gospodinjstev. Elektrarno so v letih 2013 in 2014 nadgradili z dodatnimi 483 kW. Skupna moč sončne elektrarne je 1133 kW.

Druga največja sončna elektrarna stoji na Planini pri Sevnici. Sončna elektrarna Šantej ima moč 340 kW. V Paridolu deluje tretja največja sončna elektrarna z močjo 50 kW.

Največja sončna elektrarna v občini.

Če bi na vseh primernih strehah na območju občine Šentjur zgradili sončne elektrarne, bi po oceni strokovnjakov, lahko na leto proizvedli 61,3 GWh letno. To je dovolj elektrike za 17.614 gospodinjstev.

Lesna biomasa

Leta 2007 je v obrtni coni Bohor pričela poskusno delovati mala elektrarna na lesno biomaso. Kasneje so pričeli raziskovati možnost izkoriščanja toplotne energije za vzpostavitev daljinskega ogrevanja, ogrevanja hiš in drugih objektov v središču Šentjurja.

Kmetijstvo v občini Šentjur

V občini Šentjur ima kmetijstvo pomembno vlogo, saj se s kmetijstvom preživlja veliko občanov. Kmetijstvo pomembno prispeva tudi k ohranjanju poseljenosti in k razvoju podeželja.

Število kmetij se manjša. Še leta 2000 je bilo v občini 1569 kmetij, leta 2010 pa 1393. Leta 2000 so kmetijske površine obsegale 63 % površja občine, leta 2010 pa 61 %. Se je pa v tem času povečala povprečna velikost kmetij, kar pomeni, da so prenehali kmetovati na majhnih kmetijah in da so posamezni kmetje dokupili ali zakupili (vzeli v najem) zemljo.

Kmetije v občini Šentjur

Velikost kmetij

5,2 ha
leta 2000

6 ha
leta 2010

Delež kmetij,
ki obdelujejo
10 ali več
hektarjev

10,7 %
leta 2000

13,3 %
leta 2010

Razvoj kmetijstva v prihodnosti

Občina bo v prihodnjih letih spodbujala kmete, k dopolnilnim dejavnostim na kmetijah. Spodbujala bo razvoj lokalnih blagovnih znamk, kar lahko kmetom prinese večji zaslužek in tudi prepoznavnost v regiji in državi. Šole, vrtce in druge javne institucije bodo spodbujali, k kupovanju lokalno pridelane hrane za pripravo malic in kosil. Podpirali bodo mlade prevzemnike kmetij in mlade gospodarje pri začetnih investicijah v kmetije. Spodbujali bodo ponovno oživljanje opuščenih kmetij in ponovno obdelovanje opuščenih površin.

Število kmetij z
do 2 hektarjema

362 kmetij

je leta 2000 obdelovalo

455 ha

307 kmetij

je leta 2010 obdelovalo

381 ha

Število kmetij z
od 2 do 5 hektarji

584 kmetij

je leta 2000 obdelovalo

1956 ha

556 kmetij

je leta 2010 obdelovalo

1842 ha

Število kmetij z
od 5 do 10 hektarji

454 kmetij

je leta 2000 obdelovalo

3086 ha

344 kmetij

je leta 2010 obdelovalo

2378 ha

Število kmetij z
10 in več hektarji

168 kmetij

je leta 2000 obdelovalo

2640 ha

185 kmetij

je leta 2010 obdelovalo

3750 ha

Vsa zemljišča
kmetij

14027 ha

leta 2000

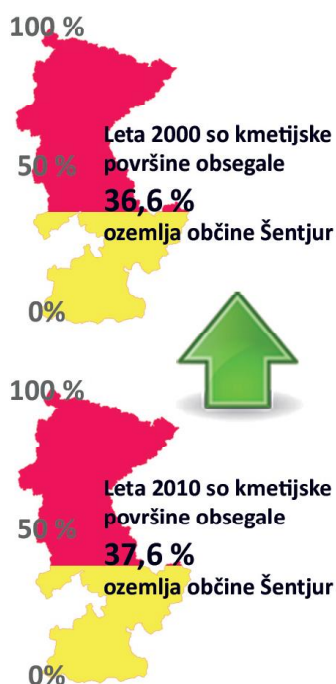

13545 ha

leta 2010

	Vsa obdelovalna zemljišča kmetij	Njive	Travniki in pašniki	Gozd	Nerodovitna zemljišča
leta 2000	8442 ha 	2011 ha 	5724 ha 	5316 ha 	269 ha
leta 2010	8510 ha	1819 ha	6172 ha	4809 ha	227 ha

Kmetje spreminjajo tudi način kmetovanja, prilagajajo se povpraševanju prehrabene industrije in posameznih kupcev ter pravilom države. V desetih letih so zmanjšali površine njiv in povečali površine za travnike in pašnike. To pomeni, da so se kmetje s poljedelstva preusmerili v živinorejo. Kmetje imajo v las tudi manj gozdov, kot leta 2000.

	Leta 2000		Leta 2010
 Mehanizacija v številkah	Traktorji: 1710		1733
	Kosilnice: 1723		1809
	Balirke in ovijalniki: 9		83
	Nakladalke: 874		931

Pri kmetovanju skoraj ne gre več brez mehanizacije, uporabe različnih strojev in priključkov, ki jih kmetje uporabljajo za posamezna opravila.

Leta 2010 ima vsaj en traktor 1200 kmečj. Skoraj 200 kmetij nima traktorja, kar nekaj kmečj pa ima dva traktorja ali več.

Kmetijstvo na splošno delimo na poljedelstvo in živinorejo. Zaradi ugodne lege se kmetje pri nas največ ukvarjajo z živinorejo, poljedelstvom, sadjarstvom in vinogradništvom.

Poljedelstvo

Skoraj vse kmetije se ukvarjajo s poljedelstvom, le redke so specializirane tako, da bi pridelovale samo sadje ali vino. A to vseeno ne pomeni, da kmetje v občini pridelujejo žito za moko. V glavnem je posevek namenjen za krmo ali pa za surovino (oljna ogrščica, sladkorna pesa, koruza, lan).

	Leta 2000		Leta 2010
 Žita:	758 ha	↓	496 ha
 Krompir:	94 ha	↓	30 ha
 Industrijske rastline:	4 ha	—	
 Krmne rastline:	1111 ha	—	
Zelenjava:		—	17 ha

Če so kmetje leta 2000 največ njiv namenili za pridelavo koruze za zrnje, 419 hektarjev, so jih 10 let kasneje namenili le še 138 hektarjev njiv. So pa na več površinah pridelovali pšenico in piro, leta 2010 so ju pridelovali na 221 hektarjih oziroma na 6 hektarjih več, kot leta 2000. Tudi ječmenu so leta 2010 namenili 10 hektarjev več, kot desetletje prej, pridelovali so ga na 109 hektarjih.

	Leta 2000		Leta 2010
 Govedo	11365 živali	↓	10217 živali
 Prašiči	3632 živali	↓	2295 živali
 Konji	220 živali	↑	480 živali
 Drobnica	1151 živali	↑	2305 živali
 Kunci	9259 živali	↓	987 živali
 Čebelarje	253 družin	↑	565 družin
 Perutnina	283908 živali	↓	263087 živali

Živinoreja

Živinoreja v občini Šentjur ostaja glavna veja kmetijstva. Kmetje imajo še vedno največ goveda, prašičev in perutnine. So pa kmetje po letu 2000 videli priložnost v vzreji konj in drobnice. Povečalo se je tudi število čebelarjev, ki so več kot podvojili število čebeljih družin.

Čebelam prijazna občina

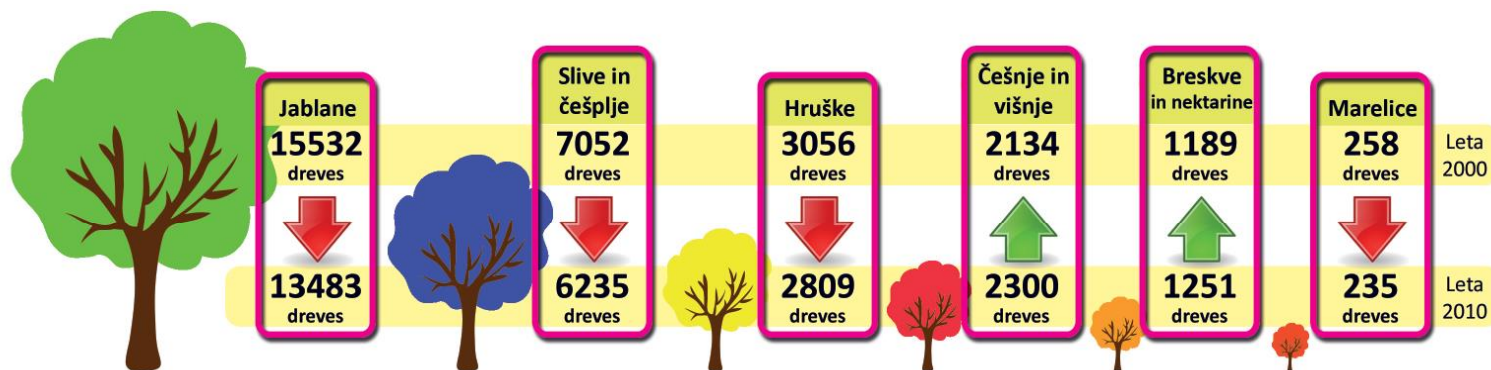
Občina Šentjur je leta 2013 prejela priznanje Čebelam najbolj prijazna občina v Sloveniji. To pomeni, da si prizadeva ohranjati čisto okolje, sadi se medonosne rastline, spodbuja čebelarjenje, tudi čebelarski turizem.

Zeleni snop

Zeleni snop je blagovna znamka, ki povezuje ponudnike izdelkov in pridelkov iz občin Dobje, Dobrna, Oplotnica, Slovenske Konjice, Šentjur, Vitanje in Zreče. Kmetje, obrtniki in osebe z registriranim osebnim dopolnilnim delom tako večajo prepoznavnost domačih izdelkov, jih lažje promovirajo in prodajajo.

Sadjarstvo

Sadjarstvo je v Sloveniji zelo razširjeno in velja za tradicionalno panogo. Skoraj vsaka kmečja v občini bi naj imela svoj sadovnjak, a največ kmetov prideluje sadje za svoje potrebe in ne za prodajo. Leta 2000 je bilo v vseh kmečkih sadovnjakih na 1287 kmečjah kar 33359 sadnih dreves. Leta 2010 pa na 1231 kmečjah več kot 3000 manj, torej le 30774 sadnih dreves.

Sadje pridelujemo v različnih sadovnjakih po različnih metodah. Lahko ga pridelujemo v intenzivnih sadovnjakih oziroma nasadih, ki spominjajo na plantaže. V teh sadovnjakih se goji samo eno vrsto sadja. Pri tem se uporablja škropiva in umetna gnojila. Sadje pridelano v teh sadovnjakih je namenjeno za prodajo v trgovinah, na tržnicah ali pa za predelavo v prehrambeni industriji (za sadne kaše, sokove, pecivo).

V kmečkih ali travniških sadovnjakih je več različnih sort sadnega drevja. Ti sadovnjaki niso intenzivni že zaradi različnih zahtev posameznih sort. Marelice, breskve in češnje cvečjo in običajno dozori pred jabolki in hruškami. Zato in pa ker je drevje običajno večje velikosti, ni mogoče sadjari na enako intenzivni način, kot na plantažah. Sadje, pridelano v teh sadovnjakih, je namenjeno bolj za domačo rabo, saj je manj obstojno, pa tudi manj ga je. So pa kmečki sadovnjaki izjemno pomembni za opraševalce (čebele, čmrlje in metulje), pčice ter nekatere ogrožene rastlinske vrste, kot so travniške orhideje.

Vinogradništvo

Občina Šentjur je zelo hribovita. Hribovja so v smeri zahod-vzhod, kar pomeni, da so južne strani hribov prisojne, severne pa osojne (senčne). Prisojne, sončne, lege so odlične za vinograde. V občini Šentjur se je število kmečij, ki se ukvarjajo z vinogradništvom zmanjšalo. Leta 2000 je 740 kmečij obdelovalo vinograde na skupaj 135 hektarjih površin. Takrat je v vinogradih raslo več kot 500.000 trsov. 10 let kasneje se je z vinogradništvom ukvarjalo 591 kmečij. Koliko hektarjev vinogradov so te kmečije obdelovale ni podatka. Se pa v Sloveniji število vinogradov postopoma zmanjšuje za okoli 100 hektarjev na leto. Vzrok so tudi visoke dajatve, ki jih pobira država od vinogradnikov.

Kvaliteta vina se v zadnjih letih izboljšuje. Kar nekaj pridelovalcev, vinogradnikov, prideluje odlična vina. Zasluge gre do vinogradniškemu društvu, ki skrbijo za usposabljanje in izobraževanje vinogradnikov. Prirejajo tudi tekmovanja v kakovost vin, kar spodbuja vinogradnike, da se še bolj potrudijo pri obdelovanju vinogradov in pri kletarjenju.

Največ se pridelava belega vina, in sicer laški rizling, renski rizling, chardonnay, sauvignon, beli pinot, rumeni muškati ... Od rdečega vina, se največ pridelava modre frankinje in modrega pinota.

Sv. Uršula pri Dramljah.

Turizem v občini Šentjur

Turizem je izjemno pomemben za slovensko gospodarstvo. Leta 2013 so tuji turisti v Sloveniji zapravili kar 2 milijardi evrov. Že ta podatek nam pove, kako pomembna gospodarska dejavnost je turizem za slovensko gospodarstvo. Potrebno je dodati, da se število turistov vsako leto povečuje, skupaj z njimi pa se povečuje tudi prihodek od turizma.

Na turizem je vezanih veliko različnih gospodarskih dejavnosti, kot so: gostinstvo, trgovina, hotelirstvo, terme, zdravstvo in zdravilišтво. Turisti plačujejo tudi vstopnine za ogled muzejev, galerij, gradov, za vodene ogledе mest, za vožnje s turističnimi vlakci, avtobusi, ladjicami. Veliko turistov se odloči tudi za različne športne aktivnosti in najemajo opremo in/ali strokovno osebo, ki jih vodi. Povečini gre za adrenalinske športe, kot so račkanje, kajtanje, (gorsko) kolesarjenje, pohodništvo, plezanje, treking, različni zimski športi ...

Občina Šentjur je leta 2007 vzpostavila svoj turistični portal Turizem Šentjur. Na portalu se predstavlja znamenitosti, kaj početi, kje jesti in spati. Najdete ga na naslovu www.turizem-sentjur.com

V občini Šentjur razvoj turizma še ni dosegel svojega vrhunca, čeprav smo obdani s pomembnimi turističnimi središči. Ta niso toliko odvisna od letnih časov in vremena, kot so na morju odvisni od vročega poletja in tople jeseni ali v smučarskih središčih od mrzle in s snegom radodarne zime. To pomeni, da je veliko domačih in tujih turistov v naši bližini skozi celo leto. Turistična središča, ki nas obdajajo so Laško, Podčetrtek, Rimske Toplice in Rogaška Slatina. Blizu so tudi Zreče in Rogla.

Leta 2012 je v občino Šentjur prišlo 1045 turistov. Na občini načrtujejo v osmih letih povečati to številko za 5-krat. Leta 2012 je vse zbirke obiskalo okoli 2500 ljudi in tudi to število nameravajo v osmih letih povečati za 4-krat.

Na Občini Šentjur se zavedajo pomena razvoja turizma in v sodelovanju z Razvojno agencijo Kozjansko pripravljajo načrte in projekte za razvoj infrastrukture, izdajajo turistične brošure, zemljevide (pohodniški, kolesarski), promovirajo posamezne znamenitosti v medijih in se udeležujejo turističnih sejmov.

Postopoma se o priložnostih, ki jih nudi turizem, krepi tudi zavedanje občanov, tako posameznikov, kot podjetnikov (gostincev, trgovcev in drugih ponudnikov) in organizacij (turistično olepševalnih društev, planinskih in drugih društev ter zasebnih institucij). Zagotovo bi večje število turistov pomenilo nekaj novih ali pa vsaj nekaj ohranjenih delovnih mest.

Na začetku 70. let 20. stoletja je bilo na območju občine Šentjur na voljo samo 8 ležišč. Že nekaj časa so se pogovarjali o pospeševanju razvoja turizma. Veliko so razmišljali o razvoju kmečkega turizma, a jih pri tem ni oviralo samo dejstvo, da je lahko prespalo samo po 8 turistov, ampak tudi to, da se je za skoraj tretjino zmanjšalo število gostov. Še konec 60-ih let je delovalo 28 gostov, leta 1972 pa samo še 20 in večina gostov ni več ponujala toplih obrokov. Razvoj turizma bi naj omogočile nove ceste, takrat so pričeli z gradnjo hitre ceste Arja vas - Maribor, načrtovali so gradnjo ceste Črnomlja - Planina pri Sevnici. (Vir: Novi tednik, št. 44, 2. 11. 1972)

Kaj lahko počnejo turisti v občini Šentjur?

Občina Šentjur lahko ponudi marsikaj. Hribovita pokrajina s čisto naravo je največja prednost tega območja. A narava je zanimiva samo dokler jo lokalni prebivalci varujemo pred onesnaženjem in uničenjem. Videz pokrajine bo privlačen dokler bomo ohranjali tipično kulturno krajino. Da bomo skrbeli, da se bo obdelovalo kmečke površine, kosilo travnike in paslo živino ter dobro gospodarilo z gozdovi. Dobro ohranjena in obnovljena kulturna in ustrezno zaščitena naravna dediščina pa lahko še povečata zanimanje turistov.

Znamenitosti in zanimivosti za turiste so predstavljene tudi v poglavju o naravnem in kulturnem bogastvu občine.

Pohodništvo

Slovenci smo znani kot planinci in pohodniki. Vsako leto samo slovenske gore obiše več kot 1,5 milijona ljudi. V občini Šentjur ni gora, so pa številni hribi in doline, ki omogočajo pohodnikom dobro rekreacijo.

Po območju občine je urejenih veliko različnih poti, tako pohodniških, tudi romarskih, kot planinskih. Njihova skupna dolžina je čez 300 km. Poleg teh poti pa društva organizirajo tudi posamezne pohode, nekateri so že postali tradicionalni. Takšen je gotovo Valenčnov nočni pohod na Žusem, ki ga organizira Društvo Izviri Dobrina.

Po občini je urejenih 10 planinskih poti, za katere skrbijo Planinsko društvo Dramlje, Planinsko društvo Slivnica pri Celju, Planinsko društvo Šentjur in Planinsko društvo Žusem.

Markacija za planinsko pot.

Markacija Marijine romarske poti.

Pohodniki lahko gredo tudi na dve romarski poti. Na Slomškovo romarsko pot in na Marijino romarsko pot. Zadnja je mednarodna, prične se v Avstriji, prečka Slovenijo in se zaključi na Hrvaškem.

Tematske učne poti imajo poleg rekreacijskega še izobraževalni namen. Na območju občine imamo več takšnih poti, te so: Guzajeva pot, Grajska učna pot, Kraška vodna učna pot Stanka Buserja, Pot treh znamenitih ponkovskih mož in Pohodniška pot Blagovna.

Pohodniki se lahko ustavijo in okrepčajo ter prespijo na Planinskem domu Resevna. Na vrhu Resevne stoji tudi 20 m visoki jekleni razgledni stolp. V Vodulah pri cerkvi sv. Uršule stoji v planinsko postojanko preurejena stara mežnarija, ki jo občasno odpirajo za pohodnike.

Leta 2014 so po 7 letih priprav in zbiranja sredstev na vrhu Žusma pričeli graditi razgledni stolp. Stolp Ljubezni na Žusmu, gradi ga Planinsko društvo Žusem, bo s svojimi 25,90 m najvišji leseni razgledni stolp v Sloveniji. Člani društva nameravajo v bližini stolpa odpreti tudi planinski dom, ki bo pohodnikom nudil okrepčilo.

Kolesarjenje

Kolesarjenje je vedno bolj priljubljen šport v Sloveniji. Po območju občine je urejenih 10 kolesarskih poti. Te so krožne ali pa enosmerne in različnih zahtevnosti. Namenjene so cestnemu, treking in turnemu kolesarjenju. Skupna dolžina kolesarskih poti po občini znaša čez 300 km. Naši kraji so povezani tudi v regionalne kolesarske poti. Edini pomanjkljivost sta, da se morajo kolesarji orientirati po zemljevidu, saj poti niso posebej označene s cestnimi oznakami in da si delijo cesto z ostalimi udeleženci prometa.

Turistično informacijski center (TIC) Šentjur se nahaja na Zgornjem trgu v Šentjurju.

Turisti lahko v TIC-u dobijo brezplačne zemljevide za pohodnike in kolesarje, lahko si izposodijo tudi dve kolesi.

Prva prava turistična-kolesarska steza nastaja okoli Slivniškega jezera. Na severni obali, ob Tratni, so leta 2013 uredili prvih 600 m kolesarske steze. Za to prvo fazo kolesarske steze je Občina Šentjur pridobila polovično sofinanciranje s strani Evropske unije.

Ribolov

Ob Slivniškem jezeru se je razvil pravi ribolovni turizem. Ribiči prihajajo loviti some, smuče, ščuke in krape. Za ribolov potrebujejo dovolilnico, ki jo kupijo pri Ribiški družini Voglajna. Ta že od nastanka jezera skrbi za ribe v jezeru. Skrbi za njihovo naravno reprodukcijo in za doseljevanje rib v jezero ter nadzoruje ribiče.

Prireditve

Mnogo ljudi prvič ali redno prihaja v naše kraje zaradi prireditev. Tradicionalne prireditve so tiste, ki dajo kraju dodaten čar. Največja prireditev v občini je Šentjurjevo. Poseben čar ima Marčnovanje, ki se ga v naši občini tradicionalno praznuje na dveh lokacijah, na Ponikvi in na Javorju oz. na Svež Heleni. Dve kulturni prireditvi, Šentjursko poletje in Ipavčevi dnevi, so namenjeni ljubiteljem kulture, medtem ko je Astronomska noč namenjena ljubiteljem vesolja. Desetletje je mlade iz celotne Slovenije na Planino pri Sevnici privabljal Klumpanje. Leta 2013 se je, kot kaže, izvedlo zadnjič.

Tradicionalne prireditve so: Šentjurjevo, Tradicionalno srečanje starodobnikov, Šentjursko poletje, Kresna noč, Srečanje in tekovanje muzikantov na Dolgi Gori, Dobrinska noč, Astronomska noč, Angelska nedelja, Ipavčevi kulturni dnevi, Bučn'ce, Marčnovi dnevi na Ponikvi, Po svež Heleni Marčn na star način.

Kmečki turizem

Kmetje se lahko poleg kmetovanja ukvarjajo tudi s turizmom, kot dopolnilno dejavnostjo. Ljudje, ki se odločijo obiskati turistične kmečje, želijo biti v stiku z naravo, z živalmi, uživati domačo kulinariko. A vse turistične kmečje niso enake, nekatere so namenjene enodnevnim obiskovalcem in zaključenim družbam, na nekaterih turističnih kmečjih pa nudijo gostom nastanitev. Tam se lahko gostje vključijo ali opazujejo delo na kmečji, se lotijo športno-rekreativnih dejavnosti oziroma se sprostijo in spočijejo.

V občini Šentjur imamo 11 turističnih in izletniških kmečji, na eni je možno tudi prespati v apartmajih. To je Turistična kmečja Zdolšek, ki se nahaja v Okrogu pri Ponikvi.

Namesitve

Večina turistov, ki pride obiskati naše kraje, so enodnevni turisti. To pomeni, da v enem dnevu obiščejo eno ali več lokacij. Takšni pogosto prinesejo s seboj tudi malico. Takšnih turistov, ki pridejo za več dni je malo, so pa zato bolj zaželeni. Ti turisti rabijo tako namesitve, kot tudi prehrano.

V Šentjurju stoji edini hotel v občini.

96 ležišč
je na voljo obiskovalcem
naše občine

Na območju občine Šentjur lahko prespite v Hotelu Žonta in v Gosposki Bohorč v Šentjurju in na Turistični kmečji Zdolšek v okolici Ponikve. Po vnaprejšnjem dogovoru lahko prespite tudi na Planinskem domu Resevna. Če bi bila vsa ležišča zasedena, bi lahko v občini prenočilo 96 ljudi.